

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Incipiebat enim mori. Ex Patre vulnus est, quo mori filius incipit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

Ne verò Patrem ullum latere possit quo constringatur præceptis circa salutarem filiorum institutionem, licet nullum exprimat in divinis præceptis, hæc opportunè præcedenti cōnectenda est Veritas:

Divina licet præcepta certis parentes erga filios non ligent verbis, non minus tamen parentes obligantur.

RATIO EST, Quia qui lege natura obligantur ad aliquid, non minus obligantur quam si divina præcepta certis & expressis eos ligarent verbis.

Sed parentes erga filios lege natura obligantur. Ergo non minus, imo & quadammodo magis obligantur.

1. 2. q.
100. 4. 5.

Totus discursus ex D. Thoma sumitur, qui ubi agit de præceptis Decalogi, rationem reddidit cur non æquè ponatur præceptum parentibus de diligendis & educandis filiis, sicut datur filiis de honorandis parentibus, Quia videlicet filii sunt aliquid patris, ut expresse docet Aristoteles in Ethicis; unde sicut non ponitur expressum de amore nostri præceptum, sic neque debet poni parentibus pro amore filiorum, quia hoc ipso quo se pater diligit, diligit filios qui sunt ipsius aliquid. Unde eisdem rationibus, inquit sanctus Doctor, non ponitur aliqua præcepta Decalogi pertinentia ad amorem filiorum, sicut neque et-

iam aliqua inordinantia hominem ad seipsum. Quænam sunt autem rationes cur non ponatur præceptum in decalogo de amore nostri? Hæc nempe inter alias, Quia præceptum hoc satis evidens est ex lege natura, lege æterna, lege divina, cuius signatum est super nos lumen quod dicitur vultus Dei, quasi Deus ipse cerneret qui hoc præciperet quod lege natura præcipitur, seu quod naturali videtur lumine non corrupto nec depravato. Unde idcirco appellatur, Incorruptum legis lumen.

Sicut itaque diceretur unicuique de amore rationabili sui ipsius, quod quanto minus expressis in lege positiva verbis producit hoc præceptum, tanto expressius obligat, quia lex positiva supponit esse præceptum naturæ tam evidens, tam per se notum, & ex se obligans, ut non modo necesse non fuerit illud exprimere, sed idcirco potius expressum non fuerit ut inde magis liqueret, quam id satis superque provisum esset à lege naturali; tanquæ expressius per illam legem singulos obligari ad rationabilem sui ipsorum amorem, quanto minus illum expressis lex alia verbis præciperet. Sic planè de præcepto diligendi filios, quod est ipsum naturæ præceptum de se diligendo.

Quæ cum sint satis perpicua, quid contra peccetur à parentibus paulò latius esse producendum; videturque commodè, si Deus annuat, ex his Evangelii verbis posse depromi:

Incipiebat enim mori.

FORMATA INDE HAC PRACTICA VERITATE:

Ex Patre, vulnus est, quo mori filius incipit.

SENSVS ET RATIO EST, Quod vulnus seu causa propter quam ut plurimum iuvenes incipiunt mori gratia, rebusque spiritalibus ac divinis, est mundanus affectus seu mundi concupiscentia. Sed mundanus hic affectus ut plurimum à Patre est, seu à parentibus propriis. Ergo inde vulnus est, quo mori filius incipit, & quod propterea diligenter ab omnibus præcaveri debet.

I. PUNCTUM.

SICUT est vita gratiæ, vita spiritus, vita spiritualis & Divina de qua dicebat Dominus, Ego veni ut vitam habeant & abund-

dantius habeant; Ita mors est illi vitæ opposita, mors gratiæ, mors spiritus, sive mors spiritualis de qua universim dicitur: Prudentia carnis mori est, & quæ in deliciis est, vivens mortuus est, 1. Tim. 6. Antequam verò quis mortem illam moriatur, solent ut plurimum præcedere in animo quædam dispositiones, velut febres in corpore quibus paulatim languescens animus deficit & incipit mori suo modo, sicut filius hic Reguli de quo est hodierna narratio. Tum verò sic dicuntur peccata venialia dispositiones ad mortale; sic naturalis libido non repressâ disponit ad depravatam consuetudinem; & consuetudo ad obstinatam perveraciam; sic illi denique de quibus hic potissimum agitur, mundani affectus dispo-

disponunt animum juvenilem ad hanc prudentiam carnis quæ mors est qua mundus penè totus interit, & de qua ipse Dominus, *Dimitte mortuos sepelire mortuos suos.*

Ad majorem autem intelligentiam possumus hic tripliciter mundanos istos affectus distinguere: primò ut sunt purè naturales, ipsaque est concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum & superbia vitæ, quæ cum innata sit unicuique nostrum, tam naturalis est in suo primo motu qui rationem omnem antevertit, quàm motus illi omnes qui dicuntur primò primi. De hac sic loquitur Apostolus: *Vides aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & captivantem me in lege peccati,* suis videlicet motibus & affectibus nisi per Christi gratiam illis resisteret, nam quando illis resistitur, *Nihil, inquit, damnationis est iis qui sunt in Christo Iesu, qui nos secundum carnem ambulat.*

Secundò considerari possunt isti affectus, ut sunt omninò voluntarii, & in materia satis gravi, ac modo seu sine sic inordinatis ut mortale peccatum constituant, de quo sic sanctus Iacobus Apostolus: *Vnusquisque tentatur à concupiscentia sua abstractus & illudus.* Deinde concupiscentia cum conceperit, parit peccatū, peccatum verò cum consummatum fuerit generat mortem. Primò quidem per lethalem actum, tum verò post gravius per contractos inde habitus, & comparatam illam carnis prudentiam quæ mortis genus est longè damnosius, & unde minus exurgit.

Tertiò dicendi sunt medij quidam affectus inter illos duos positi, qui nec omninò sunt naturales & involuntarii, nec omninò mortales aut ita inveterati ut extremam illam generent & nutriant prudentiæ carnis mortem; sed cum mentem sollicitant & illiciunt ad peccandum, mens nondum quidem se totam illis permittit & abicit, at non etiam se negat illis totam; verum ex parte dissentit & consentit, vult & non vult pugnat & cedit, in duas claudicat partes. Primò quidem quæ pars est mentis superior videbatur palmam referre, tum verò post inferior incallescens ætate roborata, vires assumit à tempore, & pedetentim assurgens seipsa redditur in dies fortior, sitque illud quod de se nondum converso narrat Apostolus, *Cum essemus in carne, passiones peccatorum quæ per legem erant, OPERABANTUR in membris nostris ut FRUCTIFICARENT mortis.* Hoc est, contendebant, enitebantur, nondum quidem efficiebant, sed cōten-

debant ut efficere tanquam fructum mortis, peccatum quod mortale dicitur, quod est mors animæ, mors gratiæ, mors Dei viventis in anima mors illa quadruplex de qua in die pasche in 2. parte.

Tunc autem quando in pueris & adolescentibus sic incallescunt affectus, ut quæ sunt mundi appetant, delicias, honores, & divitijs, atque in illo appetitu quando sic pugnant & contendunt ut dictum est, fit quoddam vulnus in animis unde plurimum debilitantur, & paulatim incipiunt mori: nempe incipiunt mundanis illis plenè affectibus cedere, plenè velle quod suggerit cupiditas, quod libido, quod ambitio; sic omne caput languidum & omne cor moriens; à planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas: *vulnus & livor, & plaga tumens non est circumligata, nec curata medicamine, neque foras oleo.* Sic fortè David propterea de illo dixit quem nondum mortuum sanare volebat Deus, *Tu humiliasti superbum.* Id est, cum superbiere inciperet, & nonnullis superbiæ telis cum jam vulneratus esset, ne illis plenè moreretur, seu ne insolentius superbiere, tu humiliatione tanquam salubri medicamine sanasti vulneratum, & ad meliorem mentem revocasti.

O vel nunquam à superbia sic vulnerer; vel vulneratus sic humilier, ne in tali vulnere moriar.

II. PUNCTUM.

SED tale vulnus à Patre est: talis inquam affectus mundanus quo incipit mori filius, vel quo ad mortem vulneratur filius non aliunde frequentius provenit quàm à parentibus propriis.

Non tantum quia genitores ipsi cum toti sint in his mundanis affectibus, transfundunt virus in filios quos generant: sed quia dum inter illos adolescunt domi filij, venenum hauriunt ex ipsorum dictis, exemplis, & factis. Quis enim nescit quantam exempla vini habeant ad exprimendam sui similitudinem, exempla præsertim domestica, præcipuè verò parentum in filios, si vel maximè filij sint adhuc teneri, molles & ceteri, ac denique si tantum eo trahunt exempla quò ipsa naturalis propendet in dolens: mirum profectò esset si tum filij non id saperent quod parentes; si tum filij non essent superbi & mundani cum superbis & mundanis parentibus. *Filij Ier. 7. colligunt ligna, & patres succendant ignem, & mulieres conspargunt adipem ut faciant placenta regina cæli, hoc est luxuræ vel fortunæ, & libens*

R. diis

illis alienis, & me ad iracundiam provocent. Nunquid me ad iracundiam provocant, dicit Dominus? Nonne semet ipsos in confusione vultus sui?

Quam nimis haec apte conveniunt parentibus qui jam satis proclives in mundana filios, ipsi ultro impellunt eos, accendunt, urgent & aequunt, qua verbis dum aliud domi nil resonat quam voces istae, *Mundus, honor, divitia*: qua factis, dum in filiis nihil parentes curant ambitiosius quam si fuerint splendidi, si exculsi, si venusti, si ad mundanos mores compositi; qua denique pravis exemplis, dum ipsi ut dictum est toti sunt patetres in illo mundano fastu, vanoque rerum splendorum apparatu.

Nhm, 26 *Falsus est grande miraculum, inquit Scriptura ut Core pereunte, filij illius non perirent. Grande scilicet miraculum quod filij non fuerint similes Patri, nec in culpa & poenis fuerint involuti. Non id ordinatum, non id solitum, non id caeteris commune familiis ubi Patrum facta sectantur filij.*

Eccl. 41. Sic propterea sapienter Ecclesiasticus, *Filij a hominationum sunt filij peccatorum, De Patre impio queruntur filij, quoniam propter illum sunt in opprobrio.* Nunquid propter Patrem in opprobrio fuit ille adolescens Romanus de quo sanctus Bernardinus, Gerson parisiensis, & alij scribunt qui cum extremo supplicio damnatus esset jam jamque tollendus e medio, sic Patrem voce libera est affatus: *Tu me Pater suspendis, tu me interficis: dum enim flagitiosam meam vitam non emendasti, tu me in hanc contumeliosam mortem impulisti.* Non ait filius se ad flagitia fuisse impulum a suo Patre, sed tantum non fuisse correctum & emendatum: quid dicit igitur Patri filius quem ipse Pater in vitium & in mortem propevit? Rara sunt quidem illa supplicia, rara sunt illa flagitia quibus in publicum & infame devenitur opprobrium: Sed tamen veram esse oportet Sapientis sententiam, quae vox ipsius est Veritatis: certum & constans id esse oportet quod ille Sapiens dixit propter Patrem fore in opprobrio filium sive sit hujus vitae, sive alterius opprobrium, nonne certo constat fore opprobrium? Et nonne hoc tanto gravius timeri debet probrum in altera, quanto minus in hac timetur vita?

Pr. 23. Quod ut apertius tibi pateat, recole quod alius dixit Sapiens in Proverbis, *Noli subtrahere a puero disciplinam, si enim percusseris eum virga, non morietur, tu virga percussit eum, & animam eius de inferno liberabis.* Aut certe nisi

percutias, nisi corrigas, nisi emendes, tu animam ejus ad inferos rapis, tu in illud opprobrium eam conjicis de quo Propheta Ieremias: *Confundentur vehementer, quis non intellexerant opprobrium sempiternum quod nunquam delebitur.* Confusio certe vehementer cum dicit patri filius, cum matris filia: Infelix Pater, infausa parens, cui me huc tecum devolvisti? *Hos ego patres, inquit sanctus Chrysostomus, parricidii ipsi immaniores & sceleratiores dixerim: illi enim corpus ab anima separant, ipsi & animam & corpus aeternis ignibus tradunt.*

III. PUNCTUM

HINC ergo patet, non tantum quod a parentibus illud sit vulnus quo incipiunt mori filij qua morte dixerimus, nec quidem solummodo si filio damnosum istud vulnus: at vero etiam quam sit ipsis parentibus lucrosum, infame, perverendum, & omni modo cavendum sicut de scriptura sanctaeque Patres admoneant.

Filij tibi sunt, ut Ecclesiasticus, erudi illos & curva illos a pueritia illorum. Et tibi sunt, serva corpus illorum, & non ostendas hilarem faciem tuam ad illas. Quod & postea gravius reprecens: *Equus, inquit, indomitus evadit durus & filius remissus evadit impraeceptus. Latta filium, paventem te faciet. Lude cum eo, & contristabit te. Non corripit illi se doleas, & in nobilissimo obstupescit denter tui, Non des illi potestatem in inveniente, & de despicias cogitatus illius. Curva cervicem ejus in juvenute, & tunc de latera ejus dum infans est, ne forte indueret, & non erudat tibi, & erit tibi dolor animae. Doce filium tuum, & operare in illo, ut in turpitudinem illius ostendas.*

Quibus conformiter sanctus Chrysostomus: *Noli propter filios periri: illos quippe cum acerrime coercere debuisset, verbis tantum lenibus monuit.* Quocirca dum illis molestus esse severa increpatione recusat & illos & seipsum unam perdidit. *Audite hoc Patres, vestrosque filios in disciplina & correptione Domini erudite summa cum diligentia.* Et multa inter alia, quae ibi fusè prolequutus, notandum istud quod urgeat vehementius: filijs non rectè institutis praestat pauperes esse quam divites. Nam paupertas, inquit, vel invitus coercet atque intra virtutis limites continet: opes vero ne volentes quidem pudicè, temperanterque vivere sinunt, verum exorbitare faciunt, atque pervertunt, multisque innumeris subjungunt, quando scilicet male instituti sunt, nam paulò ante

ante dixerat: Si quidem illi fuerint improbi, nihil eis pecunia proderunt, sin autem probi, nihil ex paupertate laedantur. Et alibi perpendens illud quod de Jobo dicitur, Offerebas holocausta pro singulis, dicebat enim, ne forte peccaverint filij mei: VLLANE, inquit, jam nobis erit excusatio quando is qui ante gratiam, ante legem fuit, nullo sacrarum literarum magisterio instructus, tantam filiorum offendit gestum que providentiam, ut de incertis quoque eorum, & oculis tremere, pavoretque delictis.

Sic sanctus Gregorius Verba hæc Saul exponens, vivit Dominus, quia si per Ionatham filium meum factum est, absque retractione morietur: ANTIQVATRES, inquit, ut Deo placerent ad mortem filij etiam non parcebant: Nos autem eos quos secundum carnem diligimus, etiam tenui asperitate verborum insequi non audemus. Ecce qui ad regnum, filium nutrebat, dicit, quia si per eum peccatum factum est, absque retractione morietur: nos peccantes ceruimus, & obijurare peccantes aut nolimus, aut tememus: Cur ergo hoc facimus, nisi quia Deum sicut illi nequam diligimus.

Ap̄i autem sanctus Ambrosius: Natura pingora, Dei beneficia sunt, nec quisquam debet plus amare beneficium quam Benefactor em.

Sanctus vero Hieronymus, ad Lariam de institutione filie plurimum est in hoc argumento, unde hæc sparlim collecta sunt. Non sunt, inquit, contemnenda quasi parva, sunt quibus magna consistere non possunt. Ipse elementorum sonus, & prima institutio præceptorum aliter de erudito, aliter de rustico ore profertur. Vnde & tibi est providendum, ne ineptis blanditiis foeminarum, demerata dicere verba filia consuescat. in auro atque purpura ludere: quorum alterum lingua, alterum moribus officit: ne discat in tenero quod ei postea de secundum est Difficiliter eraditur, quod rudes animi per biberunt. Lanarum conchyliis quis in pristinum candorem revocet? recens testa diu & saporem retinet, & odorem quo primum imbuta est. Græca narrat historia, Alexandrum, potentissimum regem, obijque dominorem, & in moribus, & in incasso, Leonidis pedagogi sui non potuisse carere vitis quibus adhuc parvulus fuerat in seclis: proclivis est enim malorum emulatio: & quorum virtutes assequi nequeas, citò imitari vitia. Cave ne aures ejus perforas: ne cerussa & purpurisso consecrata Christo ora depingas: nec collum auro & margaritis premas: nec caput gemmis ornas: nec capillum irruas, & ei aliquid de gehenna ignium aspicere habeat alias margaritas, quibus

postea venditis, emptura est pretiosissimum margaritum. Prætextata, nobilissima quondam femina, jubente viro Hymettio, qui patruus Eustochij Virginis fuit, habitum ejus cultumque mutavit, & neglectum crimem mundano more texuit vincere cupiens & Virginis propositum, & matris desiderium: & ecce tibi, eadem nocte cernis in somnis venisse ad se Angelum terribili voce minitantem pœnas, & hac verba frangentem: Tunc ausa es viri imperium præferre Christo tu caput Virginis Dei, tuis sacrilegis atrectare manibus: qua jam nunc arefcent, ut sentias exoruita quæ feceris: & finito mense quanto, ad inferna ducere. Sin autem perseveraveris in scelere, & marito simul erubaberis, & filijs. Omnia per ordinem expleta sunt, & seram misera penitentiam velox signavit interitus. Sic ulciscitur Christus violatores templi sui, sic gemmas & pretiosissima ornamenta defendit. Et hoc retuli, non quod insultare velim calamitatibus infelicium, sed ut moneam, eum quanto metu, & cautione servare debeas, quod Deo spondidisti. Heli Sacerdos offendit Deum ob vitia liberorum, Episcopus fieri non potest, qui filios habuerit luxuriosos, non subditos. At de contrario de muliere scribitur, quod salva fiet per filiorum generationem, si permanserit in fide, & Charitate, & sanctificatione cum pudicitia. Si perfecta atq; sui juris, imputatur parentibus: quanto magis lætens & fragilis, qua, juxta sententiam Domini, ignorat dextram & sinistram, id est, boni & mali differentiam: si sollicita provides, ne filia percussatur à viperat: cur non eadem cura provideas, ne feriat a malleo univere terræ: ne bibat de aureo calice Babilonis: ne egrediat in Dina, & velit videre filias regionis alienæ, ne ludat pedibus ne trahat tunicas: venena nõ datur, nisi melle circumlita: & vitia non decipiunt, nisi sub specie umbræque virtutum. Et quo modo, inquit, peccata parvum filius non redduntur nec filiorum parentibus, sed anima, qua peccaverit, ipsa morietur: Hoc de his dicitur, qui possunt sapere, de quibus in Evangelio scriptum est, atatem habet, loquatur pro se: qui autem parvulus est, & sapit ut parvulus, donec ad annos sapientia veniat, & Pythagora littera Y eum perducit ad brivum, tam bona lit Pythæ ejus quam mala parentibus imputantur. Nisi forte existimas, Christianorum filios, si baptisma non receperint, ipsos tantum reos esse peccati. & non etiam scelus referri ad eis quæ dare noluerint, maxime, eo tempore, quo contradicere non poterant, qui accepturi erant: sicut de regione salus infantium, majorum lucrum est.

1. Reg. 2.
1 Tim. 3.
1 Tim. 2.
Hier. 50.
Gen. 34.
Ez. 16.
Joan. 9.
Virgil. e. 6
lit Pythæ
gor.

Denique quod ad rem propius, & quod concludat omnia; Nihil in te, inquit, & in patre suo vident, quod si feceris, peccat. Memento te vos pa-

rentos virginis, magis eam exemplis doceri posse quam vocis. Cito flores pereunt: cito violas & lilium, & crocum pestilens aura corrumpit.

Dixit ergo Iesus ad eum: nisi signa & prodigia videritis, non creditis.

Credebat regulus Christum Dominum, verum esse quidem eximie sanctum, cum alioquin ad illum non accessisset sanandi sui filii causa. Sed cum rogat eum ut propius ad infirmum accederet, non credit illum esse Messiam, illum esse Christum, illum esse Deum, qui possit æque absens ac præsens quod velit facere, sicut proximè crediderunt Samaritani sine ullo quod viderint signo & prodigio; unde hic meritò arguitur & omnes universim qui modicæ fuerint fidei, contra quos multa passim in singulis partibus, ac præsertim in tertia, in die Transfigurationis Domini, ubi hæc Veritas nunquam satis perpensa proponitur;

Nullus est Christianus qui non credat Christum esse filium Dei, & vix ullus est Christianus qui hoc verè credat.

Vide & supra in hac parte, Fer. 2. Hebdom. 15. Quibus adungi potest & fusius explicari hæc Veritas;

Major est insania, non credere Christo quam Christum.

SENSVS & RATIO EST, Quòd sit illa major insania qua à sana mente magis exorbitat. Nam cum insania sit sanæ menti opposita, profectò illa major est insania quæ sanæ menti magis opponitur.

Sed non potius credere Christo quam Christum, magis à sana mente exorbitat. Id est,posito quòd credas Christum esse Dei filium, magis opponitur sanæ menti quod Christo loquenti non credas, quam si non crederes illum esse Deum. Si enim Christum crederes Deum, tamen non crederes, crederes Deum vel decipi vel decipere; crederes Deum vel non sapientem vel non veracem. Nam si non credis quod dicit Christus, idcirco non credis quia non id putas verum: si autem non putas verum, non aliunde est quam quod ipse vel nesciat, ac

proinde non sit sapiens & decipiatur: vel quod te decipiat, & non sit verax. Quæ omnia sic sanæ menti adverterantur ut nil sit illi magis oppositum. Potuit namque Christus non esse, potuit Deus non esse homo qui dicitur Christus. Sed posito quòd Christus sit, non potest non esse sapiens, non potest non esse verax, non potest falsum dicere, non potest false non credi. Ac proinde quisquis illum credat esse Deum, & tamen loquenti non credat, magis à sana mente exorbitat quam si non illum credat Deum. Sic eruditè & Christianè Joannes Picus Mirandula Comes qui auctore Bellarmino vir ingenio fuit & doctrina, pro veritate, maximus; Vixit enim annos solum triginta tres, & obiit anno Domini 1494. Docet autem non modò hanc esse majorem insaniam, Christo non credere, sed multos Christianos hæc insanire insaniam, quos inter, vide Lector, vel Auditor, num te annumeret.

Tenet me, inquit, Deum testor, aliquando cessasti quasi, & stupor quidam, cum mecum incipio studia hominum, aut ut dixerim significans, meras insanias, nescio an cogitare potius quam dolere, mirari an deplorare? Magna enim profectò insania Evangelio non credere, cuius veritatem sanguis Martyrum clamat, Apostolica sanane voces, prodigia probant, ratio confirmat, mundus testatur, elementa loquuntur, demones consentunt. Sed longè major insania si de Evangelii veritate non dabis, vivere tamen quasi de eius falsitate non dubitares. Nam si illa sunt vera, difficilissimum esse ingredi regnum celorum, quid cumulantis quotidie divitiis inhiamus? Et si illud est verum, quærendam gloriam, non qua ex hominibus, sed qua ex Deo est: cur de iudicio hominum semper pendemus? Deo placere nemo est qui eures. Et si firma in nobis est fides, futurum aliquando, ut Dominus dicat, Ite maledicti in ignem æternum: & rursum, Venite benediciti, possidere regnum paratum vobis à consuetudine mundi: Cur nihil minus aut simemus quam gehennam, aut speramus quam regnum Dei? Quæd possumus aliud dicere quam multi os esse nomine Christianos, sed re paucissimos?

Dicit